

मनस्ताप (म^० + ताप) m. *Herzeleid, Herzenskummer* MBu. 1, 504. R. 2, 22, 10. Spr. 213. Sāh. D. 200. मनस्तापं न कुर्वति आपदं प्राप्य पार्थिवः GĀRUPA-P. 111 im ÇKDr. ब्राह्मणेन यदा दैवाच्छिन्नं यज्ञोपवीतकम् । मनस्तापेन शुद्धिः स्यादापस्तम्बो ऽब्रवीन्मुनिः ॥ PRĀJACĪTTAT. im ÇKDr. Rene MBu. 11, 40. — Vgl. मनःस्ताप.

मनस्ताल (म^० + ताल) m. N. pr. des Löwen der Durgā Triak. 1, 1, 54. H. 203.

मनस्ताका (म^० + तोका) f. Bein. der Durgā H. c. 52.

मनस्पाप (म^० + पाप) AV. PRĀT. 2, 79 (nicht als comp. gefasst). AV. 6, 43, 1.

मनस्मैय (von मनस्) adj. *geistig* (Gegens. zu *materiell*): घनस् RV. 10, 83, 12.

मनस्य (wie eben), ^०स्मैति und ^०ते gaṇa कण्डादि zu P. 3, 1, 27. 1) im Sinne haben: यदधिपे मनस्यसि मन्दानः प्रेदिप्यन्ति RV. 8, 43, 31. न वा उ मां वृज्जने वारयन्ते न पर्वतासो यदृक् मनस्ये 10, 27, 3. स यदा मनसा मनस्यति मन्वानधीयीतेपथाधीते KHAND. Up. 7, 3, 1. — 2) denken, überlegen Nir. 3, 7. TBr. 2, 3, 8, 3.

— घमि wünschen oder billigen: पावद्वाताभिर्मनस्येत् तन्नाति वदेत् AV. 11, 3, 25.

मनस्यु (von मनस्य) 1) adj. *otwa wünschend, begehrend* RV. 10, 171, 3. — 2) m. N. pr. eines Fürsten, eines Sohnes des Pravira, MBu. 1. 3696. fg. HARIV. 1636. VP. 447. eines Sohnes des Mahānta 163.

मनस्वत् (von मनस्) adj. 1) *sinnvoll oder muthvoll*: यो (इन्द्रः) ज्ञात एव प्रयमो मनस्वान्द्रो देवान्क्रतुना पर्यभूयत् RV. 2, 12, 1. als stehendes Beiwort des Indra neben मन्युमत् TS. 2, 1, 3, 1. 2, 8, 2. KĀTH. 10, 8. घनवत्, प्राणवत्, मनस्वत्, विज्ञानवत्, आनन्दवत् KAUSH. Up. 6, 13. — 2) *das Wort* मनस् *enthaltend* TS. 5, 1, 3, 4. KĀTH. 12, 2.

मनस्विन् (wie oben) 1) adj. *sinnvoll, verständig*; von Personen TBr. 2, 3, 8, 3. KĀTH. 10, 8. 12, 2. मनो कीदं मनस्विनं भूयिष्ठं वनीवाक्यते ÇAT. Br. 1, 4, 3, 6. 10, 3, 3. MBu. 2, 2408. 3, 11689. DRAUP. 7, 16. SUND. 1, 29. R. 1, 1, 14. 57, 14. 2, 31, 23. 3, 33, 34. RAGH. 1, 32. KUMĀRAS. 3, 32. MĀLAV. 19. Spr. 708. 736. 1040. 2108—2110. 2478. 2631. 3234. 3616. 3806. 3933. KATHĀS. 33, 15. 75. BHĀG. P. 3, 23, 28. MĀRK. P. 69, 14. मनस्वि-प्रशंसा Verz. d. Oxf. 123, a, 17. दन्तिषो ऽर्धो मनस्वितरः *verständiger* so v. a. *geschickter* KĀTH. 20, 9. — 2) m. a) *das fabelhafte Thier* Çarabha RĀGAX. im ÇKDr.; vgl. महामनस्. — b) N. pr. eines Schlangendämons LALIT. ed. Calc. 268, 7. Lot. de la b. 1. 3. — 3) f. ^०नी a) N. pr. der Mutter des Mondes (vgl. मनसिज 2.) MBu. 1, 2583. — b) Bein. der Durgā ÇKDr. u. डुर्गा. — c) N. pr. der Gattin Mṛkaṇḍu's MĀRK. P. 52, 17. VP. 82, N. 1.

मनःसंकल्प (मनस् + सं^०) m. *Herzenswunsch*: ^०ब्रूपाणि (वातांसि) R. 4, 44, 98.

मनःसङ्ग (मनस् + सङ्ग) m. *beständiges Denken an den Geliebten*: मनः-सङ्गः प्रियतमे नित्यं चित्तस्य विश्रमः PRATĀPAR. 57, a, 6.

मनःसद् (मनस् + सद्) adj. *im Sinne sitzend* VS. 9, 2.

मनःस्ताप (मनस् + सं^०) m. *Herzeleid, Herzenskummer* ÇĀK. 94, 14. — Vgl. मनस्ताप.

मनःसारमय (von मनस् + सार) adj. *den Kern des Sinnes, des Herzens bildend* HARIV. 12433. Die neuere Ausg. hat eine abweichende

Lesart.

मनःसिल und ^०सिला = **मनःशिल**, ^०शिला BHARATA im DVIRŪPAK. WILSON.

मनःसुख (मनस् + सुख) adj. *den Sinnen angenehm, wohlgeschmeckend* Suçr. 2, 322, 11.

मनःस्थ (मनस् + स्थ) adj. f. *आ im Herzen wohnend* R. 4, 29, 3. UDBHATA im ÇKDr.

मनःस्तिरीकरण (मनस् + स्ति^०) n. *Stärkung —, Kräftigung des Sinnes*: ^०प्रभाव Verz. d. Oxf. H. 123, a, 16.

मनःस ein best. Metrum, 4 Mal ————— COLEBR. Misc. Ess. II, 161. fg. (X, 14). Vielleicht aus मनोःस zu erklären.

1. **मनौ** (von मन) 1) *Ergebenheit, Anhänglichkeit, studium*: प्र मन्यु-युर्मना गूर्तं हेता RV. 1, 173, 2. धीरांसः पुष्टिमवहन्मनायै (gen.) 4, 33, 2. आ यस्मिन्मना कृवीप्यमावर्तिष्ठय स्कधाति प्रूयैः 10, 6, 3. — 2) *Ueberlegung*: चिदसि मनासि धीरसि VS. 4, 19. — 3) *Eifer, Eifersucht*: मा नो घस्यै वृषुः सुशिप्रो रारधन्मनायै RV. 2, 33, 5. मनायै तत्तुं प्रयमं नश्येरन्या श्रतन्वत (पश्येरन्या श्र^० die Hdschr.) KAUC. 107.

2. **मनौ** (vielleicht von मा) f. *ein best. Geräthe oder Gewicht (Gold-)*: आ नो भर व्यज्जनं गामश्चमयज्जनम् । सची मना क्तिरूपया RV. 8, 67, 2. **मनौक्** adv. gaṇa स्वरादि zu P. 1, 1, 37. 1) *ein wenig, etwas, in geringem Maasse* AK. 3, 8, 8. TRIK. 3, 4, 1. H. 1336. HALĀJ. 3, 96. = *घल्प* und *मन्द* H. an. 7, 18. MED. avj. 11. MĀKĪH. 172, 25. पात्रे दानं मनागपि *eine noch so geringe Gabe* Spr. 947. स (कासः) मनाक्स्मितम् AK. 1, 1 3, 34. कालं मनाक् *eine kurze Zeit* KATHĀS. 34, 248. प्रापोत्यति मनाक्तः RĀGĀ-TAR. 3, 69. 1, 361. Spr. 2111. AK. 3, 4, 35, 175. PRATĀPAR. 36, a, 9. KATHĀS. 9, 32. 14, 3. 24, 227. 26, 17. 40, 2. BHĀG. P. 1, 10, 35. 3, 13, 28. MĀRK. P. 69, 32. Ind. St. 1, 120, 1. SĀH. D. 40, 11. H. 1240. fg. PANĒAT. od. orn. 33, 3. PRAB. 77, 10. शतं व्यतीयुः शरदः कामलालसयोर्मनाक् *in einer kurzen Zeit* BHĀG. P. 3, 23, 46. न मनागप्यकम्पत *nicht im Geringsten, durchaus nicht* R. 6, 80, 11. Spr. 1233. 2113. 2386. KATHĀS. 1, 10. 39, 118. RĀGĀ-TAR. 3, 184. Gīt. 3, 12. DAÇAR. 168, 7. BHĀG. P. 3, 19, 16. 4, 28, 62. 5, 10, 13. 9, 4, 68. MÜLLER, SL. 96. ÇATR. 10, 80. 197. PRAB. 13, 7. Spr. 2976. Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 6, 507, ÇI. 23. मनागपि पयि प्रस्थातुमत्तमः *durchaus unfähig* Gīt. 7, 11. मनागमानितगुण Spr. 1883. — 2) *bloss, nur*, *μόνον*: अन्यन्मनाक् क्लेशाय KATHĀS. 69, 43. — Vgl. *min-or, min-imus, МЫННН*: das adj. wird wohl मनाच् gelautet haben.

मनौका f. *das Weibchen eines Elephanten* UÇĒVAL. zu UNĀDIS. 4, 14.

मनाक्कर n. *eine Art Agollochum* ÇABDAK. im ÇKDr. Zerlegt sich scheinbar in मनाक् + कर.

मनाइय n. N. eines Sāman Ind. St. 3, 228, a. गोतमस्य मनाइयम् desgl. 213, b.

मनानैक् adv. wohl so v. a. मनाक् *ein wenig*: मनानयेतो ब्रक्तुर्विपत्ता RV. 10, 61, 6.

मनाय् (von 1. मना), ^०यैति *eifrig —, abhängig sein*: यज्ञस्व वीर प्र विहि मनायतः RV. 2, 26, 2. viell. *beherzigen, gedenken*: तत्सु तै मनाय-ति तत्कत्सु तै मनायति 1, 133, 4.

मनौयी (von मनु) f. *Manu's Gattin* P. 4, 1, 38. Vop. 4, 25. ĠATĀDH. im